

ด้านสังคม

5.1 การศึกษา

จังหวัดมหาสารคาม เป็นจังหวัดที่เป็นจังหวัดศูนย์กลางการศึกษาของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ชื่อว่าเป็นเมือง”ดักสิลานคร” เนื่องจากเป็นที่รวมของสถาบันการศึกษาทุกระดับชั้น โดยเฉพาะมีจำนวนนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยมหาสารคามและมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม รวมกันทั้งสิ้นประมาณ 45,000 (สถิติปีการศึกษา 2549/2550) โดยสามารถจำแนกตามระบบการศึกษาและสังกัด ดังนี้

5.1.1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย

(1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โรงเรียนสังกัด

312 โรงเรียน

(2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โรงเรียนสังกัด

333 โรงเรียน

5.1.2 ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมหาสารคาม 1 แห่ง

5.1.3 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดมหาสารคาม 1 แห่ง ระดับอำเภอ

12 แห่ง

5.1.4 สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม โรงเรียนในสังกัด 7

โรงเรียน

5.1.5 สังกัดการศึกษาเอกชนจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 23 โรงเรียน

5.1.6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ประกอบด้วย

(1) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 16 คณะ

(2) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 5 คณะ

5.1.7 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 6 แห่ง

(1) วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม

(2) วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม

(3) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีจังหวัดมหาสารคาม

(4) วิทยาลัยสารพัดช่างมหาสารคาม

(5) วิทยาลัยการอาชีพวาปีปทุม

(6) วิทยาลัยการอาชีพพยัคฆภูมิพิสัย

5.1.8 สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม จำนวน 1 แห่ง

5.1.6 สถานศึกษาสังกัดกรมการศาสนา ประกอบด้วย

- (1) โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญจำนวน 11 แห่ง
- (2) โรงเรียนศาสนาแผนกธรรม จำนวน 13 แห่ง
- (3) โรงเรียนศาสนาแผนกบาลี จำนวน 11 แห่ง
- (4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 143 แห่ง

5.1.7 สถานศึกษาอื่นๆ ประกอบด้วย

- (1) สำนักบริหารการศึกษารัฐส่วนท้องถิ่น 7 แห่ง
- (2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมพัฒนาชุมชน จำนวน 110 แห่ง
- (3) วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม
- (4) สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล 11 แห่ง

5.2 การศาสนา

ตาราง 9 จำนวนสถาบันทางศาสนาที่สำคัญของจังหวัด ปี 2549 และ ปี 2550 แยกรายอำเภอ

อำเภอ	ปี 2549			ปี 2550		
	ศาสนาพุทธ	ศาสนาคริสต์	ศาสนาอิสลาม	ศาสนาพุทธ	ศาสนาคริสต์	ศาสนาอิสลาม
1.เมือง	132	3	1	132	3	1
2.กันทรวิชัย	102	-	-	102	-	-
3.โกสุมพิสัย	135	-	-	135	-	-
4.แกลง	43	-	-	43	-	-
5.บรบือ	126	-	-	126	-	-
6.วาปีปทุม	113	1	-	113	1	-
7.เขียงยืน	53	-	-	53	-	-
8.นาเชือก	62	-	-	62	-	-
9.นาคูน	39	-	-	39	-	-
10.พยัคฆภูมิฯ	63	-	-	63	-	-
11.ยางสีสุราช	57	-	-	57	-	-
12.กุฉีกรัง	48	-	-	48	-	-
13.ชื่นชม	18	-	-	18	-	-
รวม	991	4	1	991	4	1

ที่มา : สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดมหาสารคาม

5.3 แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด

จังหวัดมหาสารคาม มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญดังนี้

5.3.1 แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และศาสนสถาน

1) กู่บ้านเขว ตั้งอยู่บ้านเขว ตำบลเขว อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถาน ในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 52 ตอนที่ 75 วันที่ 8 มีนาคม พุทธศักราช 2578 กรมศิลปากรได้ดำเนินการขุดแต่งและบูรณะ ด้วยวิธีอนัสติโลซิส (Anastylosis) คือรื้อแล้วประกอบใหม่เข้าที่เดิม เมื่อปีพุทธศักราช 2540 - 2541 รูปแบบสถาปัตยกรรมแบบขอม (ศิลปะขอมแบบบาเยน) เป็นอาคารที่สร้างขึ้นเป็นเทวสถานประกอบพิธีในสถานพยาบาล (อโรคยศาล) ที่สร้างขึ้นในสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 ราวพุทธศตวรรษที่ 18 พบรูปเคารพจำนวน 2 องค์ (พระโกศชัยคุรุไวฑูรย์ประภาและพระวัชรปาณีทรงครุฑ) สร้างขึ้นตามแนวคิดของพุทธศาสนานิกายมหายานและจารีกอักษรขอม ภาษาสันสกฤต จำนวน 2 บรรทัด ที่วงกบประตูห้องมุขหน้าปราสาทประธาน ความว่า เชิญ/บูชา พระเจ้าที่อยู่ในอาศรม แม้สิ้นสุดอิทธิพลจากอาณาจักรขอมแล้ว ศาสนสถานดังกล่าวยังคงใช้งานสืบต่อมาจนถึงสมัยล้านช้าง ราวพุทธศตวรรษที่ 21 – 22 (ตรงกับสมัยกรุงศรีอยุธยา) เนื่องจากพบพระพุทธรูปบุเงินจารีกตัวอักษรไทน้อย (ศิลปะล้านช้าง) จากการขุดแต่งภายในบริเวณศาสนสถาน

2) กู่สันตริตัน ตั้งอยู่บ้านกู่โนนเมือง ตำบลกู่สันตริตัน อำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถาน ในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 52 ตอนที่ 75 วันที่ 8 มีนาคม พุทธศักราช 2478 และประกาศขอบเขตโบราณสถาน ในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 90 ตอนที่ 155 วันที่ 21 ตุลาคม 2525 พื้นที่ 5 ไร่ 3 งาน มีองค์ประกอบและรูปแบบทางศิลปะแบบเดียวกันกับกู่บ้านเขว คือ กำแพงศิลาแลง ล้อมรอบในกรอบรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีซุ้มประตู (โคปุระ) อยู่ด้านหน้า (ทางทิศตะวันออก) ภายในกำแพงมีปราสาทศิลาแลง 1 หลัง มีอาคารบรรณาลัย 1 หลัง ภายในพบพระพุทธรูปนาคปรกแกะสลักจากหินทราย จำนวน 1 องค์ และรูปเคารพ (พระวัชรธร)

3) ศาลนางขาว ตั้งอยู่บ้านกู่โนนเมือง ตำบลกู่สันตริตัน อำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคามขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถาน และกำหนดขอบเขตโบราณสถาน ในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 110 ตอนที่ 217 ลงวันที่ 22 ธันวาคม พุทธศักราช 2536 พื้นที่ 1 ไร่ 3 งาน 60 ตารางวา เป็นสถาปัตยกรรมศิลปะแบบขอม เป็นอาคารที่ก่อสร้างสองครั้ง โดยครั้งแรกเป็นอาคารที่ใช้กระเบื้องมุงหลังคาแบบขอม ต่อมาจึงมีการสร้างอาคารทับซ้อน โดยทางด้านหน้าก่อเป็นแนวศิลาแลงรูปจัตุรมุข อาจเป็นซุ้มโถงของประตูทางเข้า ตัวอาคารหลักตั้งอยู่ถัดมาทางทิศตะวันตก ราว 30 เมตร ประกอบด้วยอาคารรูปจัตุรัสย่อมุม จากการขุดแต่งพบจารีก 1 หลัก เรียกกันว่าจารีก 14 บรรทัด เนื้อความกล่าวถึง พระเจ้าชัยวรมันที่ 6 หรือพระบาทบรมโกศลยท มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้บรรดาข้าราชการผู้มีนามว่า ราชปดิวิรมัน (3 พระองค์) จารีกสุพรรณบัตร เพื่อนำไปเก็บรักษาไว้ในกัมมรเตงชคต (เทวสถาน)

4) กุ๋น้อย ตั้งอยู่บ้านกู่โนนเมือง ตำบลกู่สันตริตัน อำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถาน ในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 52 ตอนที่ 75 วันที่ 8 มีนาคม พุทธศักราช 2478 และประกาศขอบเขตโบราณสถาน ในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 19 ตอนที่ 172 วันที่ 18 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2525 พื้นที่ 8 ไร่ 2 งาน 94 ตารางวา เป็น

สถาปัตยกรรมศิลปะประกอบไปด้วย กำแพงศิลาแลงล้อมรอบทั้งสี่ด้าน มีร่องรอยคูน้ำรูปเกือกม้าล้อมรอบอีกชั้นหนึ่ง ตรงกึ่งกลางกำแพงด้านทิศตะวันออก และทิศตะวันตก มีร่องรอยของซุ้มประตู (โคปุระ) ตั้งอยู่มีลักษณะของฐานรูปจัตุรมุข และการเจาะแนวหลุมเสากลม สันนิษฐานว่าซุ้มประตูคงเป็นอาคารโถงมีเสาไม้กลมรองรับหลังคาเครื่องไม้มุงกระเบื้องจากการขุดแต่ง พบประติมากรรมสันนิษฐานว่าอาจเป็นรูปพระศิวะหรือทวารบาล (นนทิกเสวร) ชิ้นส่วนประติมากรรมพระวิษณุ (พระนารายณ์) เศียรทวารบาลซำรอด สันนิษฐานว่าเป็นเศียรทวารบาลนามว่า महाกาล ซึ่งเป็นทวารบาลคู่กับ นนนทิกเสวร พระพุทธรูปนาคปรกหินทราย

5) กู่บ้านแดง ตั้งอยู่ที่บ้านแดง ตำบลหนองแสง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถาน ในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 52 ตอนที่ 75 วันที่ 8 มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘ และประกาศขอบเขตโบราณสถาน ในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 100 ตอนที่ 36 วันที่ 15 มีนาคม พุทธศักราช 2525 พื้นที่ 4 ไร่ 2 งาน เป็นศิลปะขอมแบบบายน มีลักษณะประกอบด้วยปราสาทหิน 3 หลัง ตั้งเรียงอยู่บนฐานเดียวกัน พบศิลปวัตถุ หลายอย่าง ได้แก่ ทับหลังสลักภาพรัตนตรัยมหายานชิ้นส่วนพระหัตถ์รูปเคารพสันนิษฐานว่าน่าจะเป็นพระโพธิสัตว์ในพุทธศาสนานิกายมหายาน จำนวน 3 ชิ้น (พระหัตถ์ขวา 2 ชิ้น พระหัตถ์ซ้าย 1 ชิ้น) ส่วนล่างของเสาประดับกรอบประตูรูปฤๅษี สลักเป็นรูปฤๅษีนั่งชันเข่าในท่า โยคาสนะ ทั้งหมดนี้ถูกเก็บรักษาไว้ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพิมาย ในการขุดแต่งบูรณะเมื่อปี 2544 ขุดพบศิลปวัตถุเพิ่มเติม ได้แก่ พระพุทธรูปนาคปรกแกะสลักจากหินทราย พระพุทธรูปปางรำพึงหล่อโลหะ พระพุทธรูปปางสมาธิแกะสลักจากหินทราย และภาชนะดินเผาและเครื่องมือเครื่องใช้อื่น ๆ ทั้งหมดถูกเก็บรักษาไว้ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติขอนแก่น

6) วัดพุทธมงคล ตั้งอยู่บ้านสระ หมู่ที่ 2 ตำบลคันธารราษฎร์ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นส่วนหนึ่งของเมืองโบราณกันทรวิชัย ภายในเป็นที่ประดิษฐานของพระพุทธรูปยืนแกะสลักจากหินทราย ศิลปะแบบทวาราวดี อิทธิพลพุทธศาสนนิกายเถรวาท ราวพุทธศตวรรษที่ 14-16 นอกจากนั้นยังพบใบเสมาหินทรายปักล้อมอยู่ 2 ชั้น ทั้ง 8 ทิศ และในสมัยก่อนยังพบพบพระพิมพ์ ดินเผากันทรวิชัยวางอยู่ทั่วไปในบริเวณนี้ (ปัจจุบันสูญหายไปหมดแล้ว) พระพุทธรูปยืนองค์นี้มีพระนามว่า พระพุทธมงคล ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณวัตถุในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 52 ตอนที่ 75 วันที่ 8 มีนาคม พุทธศักราช 2478

7) วัดสุวรรณवास ตั้งอยู่บ้านโคกพระ หมู่ที่ 1 ตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นส่วนหนึ่งของเมืองโบราณกันทรวิชัย ภายในเป็นที่ประดิษฐานของพระพุทธรูปยืนแกะสลักจากหินทราย ศิลปะแบบทวาราวดี อิทธิพลพุทธศาสนนิกายเถรวาท ราวพุทธศตวรรษที่ 14-16 นอกจากนั้นยังพบใบเสมาหินทรายปักอยู่ 2 แผ่น มีจารึกด้วยตัวอักษรไทน้อย ความว่า ได้บูรณะส่วนพระเศียร เมื่อปีชวายุสว่า (ปีมะเมีย อัฐศก) พระพุทธรูปยืนองค์นี้มีพระนามว่า พระพุทธมิ่งเมือง นอกจากนั้นยังมีสิมอีสานโบราณอีก 1 หลัง มีภาพประตูแกะสลักเป็นรูปทวารบาลโดยช่างพื้นบ้าน(ปัจจุบันถูกโจรกรรมในปี 2546) ทั้งหมดขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถาน ในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 52 ตอนที่ 75 วันที่ 8 มีนาคม พุทธศักราช 2478

8) พระธาตุนาดูน ตั้งอยู่ตำบลพระธาตุ อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม สร้างขึ้นเพื่อบรรจุพระบรมสารีริกธาตุที่ขุดค้นพบในเมืองโบราณจำปาศรี เดิมตั้งอยู่บริเวณเนินที่นาของชาวบ้าน การก่อสร้างจึงขยับจากที่เดิมออกมาประมาณ 2 กิโลเมตร บริเวณที่สาธารณะประโยชน์โคกคงเค็ง รูปแบบของสถาปัตยกรรมเป็นแบบร่วมสมัย โดยประยุกต์จากรูปทรงของสถูปสัมฤทธิ์ที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ซึ่งเป็นศิลปะแบบทวารวดี มาประกอบเข้ากับแนวความคิด แบบแผนและคติความเชื่อของพุทธศาสนานิกาย มหายานและนิกายเถรวาท รวมถึงตำราสิงหล เป็นศาสนสถานสำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดมหาสารคามและจังหวัดใกล้เคียง ใช้เป็นที่ประกอบพิธีในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา และกิจกรรมทางศาสนาอื่น ๆ เช่นการปฏิบัติธรรม

5.3.2 แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและหัตถกรรม

1. บ้านหนองเขื่อนช้าง ตั้งอยู่บ้านหนองเขื่อนช้าง ตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม เป็นแหล่งหัตถกรรมด้านผ้าทอพื้นเมือง
2. บ้านหม้อ ตั้งอยู่บ้านหม้อ ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม เป็นแหล่งหัตถกรรมที่ผลิตภาชนะดินเผา
3. กลุ่มจิตรกรรมบ้านเบญจรงค์เกลเลอรี ตั้งอยู่ที่บ้านเลขที่ 347 หมู่ที่ 2 บ้านโคกพระ ถนนถีนานนท์ ตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผลิตงานหัตถกรรมเครื่องเบญจรงค์แบบดั้งเดิมและแบบประยุกต์ และงานจิตรกรรม
4. ผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์เครื่องหวาย บ้านเลขที่ 94 หมู่ที่ 7 บ้านวังไผ่ ถนนมหาสารคาม - กมลาไสย ตำบลลาดพัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลิตงานหัตถกรรมเครื่องหวายประเภทเฟอร์นิเจอร์

5.3.3 แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่

- (1) วนอุทยานโกสัมพี ตั้งอยู่ที่บ้านหัวขวาง ตำบลหัวขวาง อำเภอโกสุมพิสัย พื้นที่วนอุทยานโกสุมพิสัย ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำชี มีสภาพเป็นป่าเบญจพรรณ เนื้อที่ประมาณ 150 ไร่ มีต้นไม้หลากหลายชนิด ทำให้ทัศนียภาพร่มรื่น นอกจากนี้ยังมีฝูงลิงแสนซนสีทองอาศัยอยู่บนพันตัว
- (2) เขตห้ามล่าสัตว์ป่าคูนลำพัน ตั้งอยู่ที่ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 350 ไร่ ภายในเป็นป่าพรุน้ำจืด หรือป่าทามผสมกับป่าบกทำให้มีความหลากหลายของพืชพันธุ์และสัตว์ป่าเป็นที่อยู่ของปูกุลกระหม่อม หรือปูแป้ง ซึ่งเป็นปูที่หายากและพบเพียงแห่งเดียวที่ป่าคูนลำพัน
- (3) หาดเจ้าสำราญ อยู่ที่บ้านวังยาว ต.เก็ง อ.เมืองมหาสารคาม เป็นหาดทรายที่มีลักษณะส่วนโค้งไปตามลำน้ำชีระยะทางประมาณ 800 เมตร ในฤดูแล้งน้ำในลำน้ำชีจะลดลงสามารถมองเห็นหาดทรายได้สวยงาม

(4) อุทยานวังมัจฉา ตั้งอยู่ที่บ้าน โขงกุดหวาย ต.เกิง อ.เมืองมหาสารคาม มีพื้นที่เป็นเกาะล้อมรอบด้วยน้ำเป็นแหล่งปลาชุกชุม บนเกาะมีสัตว์ป่าหลากหลายชนิดเหมาะสำหรับเป็นที่พักผ่อนและดูธรรมชาติ

5.4 วัฒนธรรม ประเพณี

จังหวัดมีงานประเพณีที่สำคัญ ได้แก่

5.4.1 งานนมัสการพระธาตุนาคูน อำเภอนาคูน เป็นงานประเพณีประจำปี ซึ่งจัดขึ้นในช่วงวันขึ้น 15 ค่ำเดือน 3 ของทุกปี เพื่อเป็นการนมัสการองค์พระธาตุ ในงานมีขบวนแห่ประเพณี 12 เดือน การแสดงตำนานนครจำปาศรี

5.4.2 งานบุญเบิกฟ้า จัดขึ้น ในวันขึ้น 3 ค่ำ เดือน 3 ของทุกปี ถือเป็นงานประเพณีประจำปีของชาวจังหวัดมหาสารคาม และเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัด ซึ่งมีแนวความคิดที่ฟื้นฟูเกี่ยวกับการทำนา เพื่อให้คนทั้งหลายได้ตระหนักถึงความสำคัญของชาวนาและการบำรุงดินอันเป็นหัวใจสำคัญของการผลิตข้าว กำหนดจัดงาน 10 วัน 10 คืน

5.4.3 งานประเพณีบุญบั้งไฟ จัดขึ้นในเดือน 6 ของทุกปี ที่อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จัดเป็นงานประเพณีที่ยิ่งใหญ่

5.4.4 งานออนซอนกลองยาว เป็นงานประเพณีของชาวอำเภอวาปีปทุม ซึ่งทุกหมู่บ้านมีคณะกลองยาว โดยมีการผลิตกลองยาวเสียงดี ไว้สำหรับประกวดกลองยาวชิงชนะเลิศระดับประเทศ ซึ่งจะจัดงานหลังวันมาฆบูชาประมาณ 1 เดือน หรือประมาณกลางเดือนมีนาคมของทุกปี

5.4.5 งานประเพณีแข่งเรือยาว ลอยกระทง ล่องเรือไฟ เป็นงานประเพณีชาวพุทธที่ได้ปฏิบัติสืบทอดกันมากระทั่งปัจจุบัน จะจัดขึ้นในวันออกพรรษา เพื่ออนุรักษ์ส่งเสริมประเพณีอันดีงาม สถานที่จัดงานบริเวณบึงบอน ตำบลหัวขวาง อำเภอโกสุมพิสัย

5.4.6 งานบุญพาข้าวลิง หรือบุญเลี้ยงอาหารลิง เป็นงานประจำปีของชาวอำเภอโกสุมพิสัย ยึดเอาวันที่ 2 เมษายนของทุกทุกปีเป็นวันจัดงาน เพื่อหารายได้สมทบเป็นกองทุนจัดซื้ออาหารไว้เลี้ยงฝูงลิงตลอดทั้งปี ซึ่งเป็นการแสดงออกในการทำบุญให้ทานแก่สัตว์

5.5 การสาธารณสุข

5.5.1 สถานบริการสาธารณสุข

จังหวัดมหาสารคามมีสถานบริการสาธารณสุข 2 ประเภท คือ

(1) สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ ประกอบด้วย โรงพยาบาลทั่วไป ขนาด 472 เตียง 1 แห่ง / โรงพยาบาลชุมชน ขนาด 120 เตียง 1 แห่ง / ขนาด 90 เตียง 1 แห่ง / ขนาด 60 เตียง 3 แห่ง / ขนาด 30 เตียง 5 แห่ง / สถานีอนามัย 175 แห่ง ประกอบด้วย สถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ 1 แห่ง / สถานีอนามัยขนาดใหญ่ 25 แห่ง / สถานีอนามัยทั่วไป 149 แห่ง

(2) สถานบริการสาธารณสุขของเอกชน ประกอบด้วย โรงพยาบาล (ขนาด 50 เตียง) 1 แห่ง คลินิกเวชกรรม 62 แห่ง คลินิกทันตกรรม 9 แห่ง สถานผดุงครรภ์ 37 แห่ง คลินิกแล็บ 1 แห่ง ร้านขายยาแผนปัจจุบัน 447 แห่ง ร้านขายยาแผนปัจจุบันเฉพาะ บรรจุนเสร็จ 45 แห่ง ร้านขายยาแผนปัจจุบันบรรจุนเสร็จสำหรับสัตว์ 12 แห่ง ร้านขายยาแผนโบราณ 12 แห่ง ร้านผลิตยาแผนโบราณ 3 แห่ง ร้านจำหน่ายวัตถุออกฤทธิ์ประเภท 3 หรือ 4 จำนวน 12 แห่ง

5.5.2 บุคลากรด้านสาธารณสุข

ปี 2550 จังหวัดมหาสารคาม มีบุคลากรด้านสาธารณสุขภาครัฐในสังกัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด จำนวน 913 คน ได้แก่ แพทย์ จำนวน 94 คน ทันตแพทย์จำนวน 27 คน เภสัชกรจำนวน 70 คน พยาบาลวิชาชีพจำนวน 720 คน ซึ่งเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา พบว่า จำนวนบุคลากรด้านสาธารณสุขลดลง 195 คน หรือลดลงร้อยละ 17.59 ดังตาราง เปรียบเทียบ มีดังนี้ (ตาราง 10)

ตาราง 10 แสดงจำนวนบุคลากรสังกัดกระทรวงสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม ปี 2548 – 2550

บุคลากร	ปี พ.ศ. ..2548 - 2550		
	2548	2549	2550
แพทย์	44	84	94
ทันตแพทย์	22	30	27
เภสัชกร	99	68	70
พยาบาลวิชาชีพ	466	930	720
รวม	631	1,108	913

ที่มา: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม

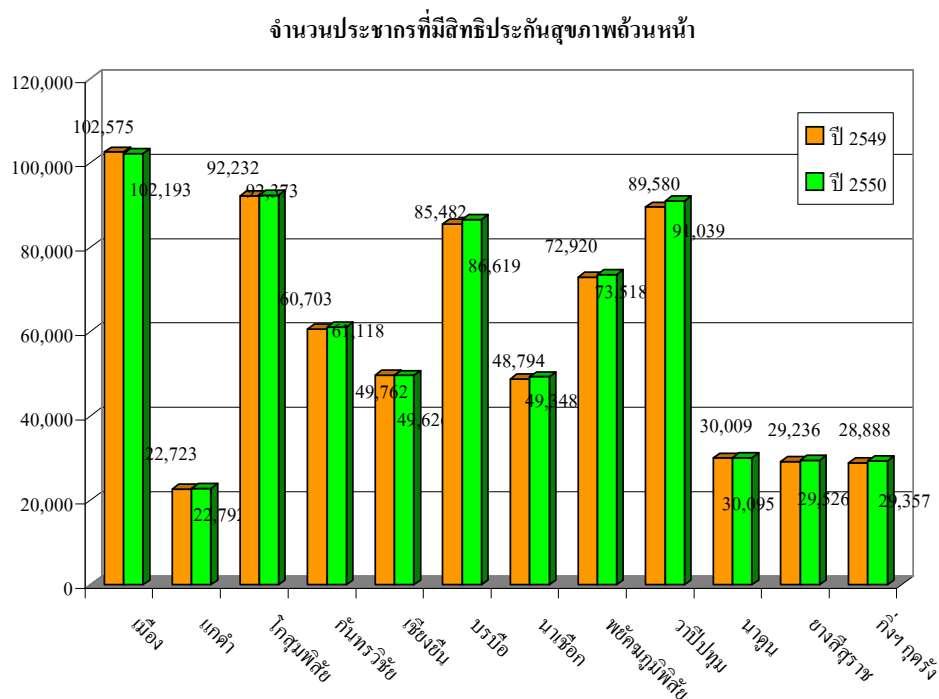
5.5.3 หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า

ตาราง 11 จำนวนประชากรที่มีสิทธิประกันสุขภาพถ้วนหน้า ปี 2549/2550

โรงพยาบาล	ปี 2549			ปี 2550		
	UCS	WEL	UCS+Wel	UCS	WEL	UCS+Wel
เมือง	46,075	56,500	102,575	44,510	57,683	102,193
แกดำ	10,584	12,139	22,723	10,035	12,757	22,792
โกสุมพิสัย	40,493	51,739	92,232	38,065	54,308	92,373
กันทรวิชัย	29,854	30,849	60,703	28,642	32,476	61,118
เขียงยืน	25,121	24,641	49,762	24,447	25,179	49,626
บรบือ	34,656	50,826	85,482	34,743	51,876	86,619
นาเชือก	20,633	28,161	48,794	20,608	28,740	49,348
พยัคฆภูมิพิสัย	33,570	39,350	72,920	33,940	39,578	73,518
วาปีปทุม	35,053	54,527	89,580	31,364	59,675	91,039
นาคนูน	11,262	18,747	30,009	11,100	18,995	30,095
ยางสีสุราช	10,815	18,421	29,236	10,457	19,069	29,526
กิ่งฯ กุดรัง	12,438	16,450	28,888	12,322	17,035	29,357
กิ่งฯ ชื่นชม	9,434	10,147	19,581	9,209	10,449	19,658
รวม	319,988	412,497	732,485	309,442	427,820	737,262

หมายเหตุ UCS สิทธิประกันสุขภาพถ้วนหน้า(UCS) WEL สิทธิประกันสุขภาพถ้วนหน้า ประเภทมีสิทธิย่อย (WEL)

แผนภูมิ 8 จำนวนประชากรที่มีสิทธิประกันสุขภาพถ้วนหน้า ปี 2549 - 2550

5.6 การประกันสังคมและการให้บริการ

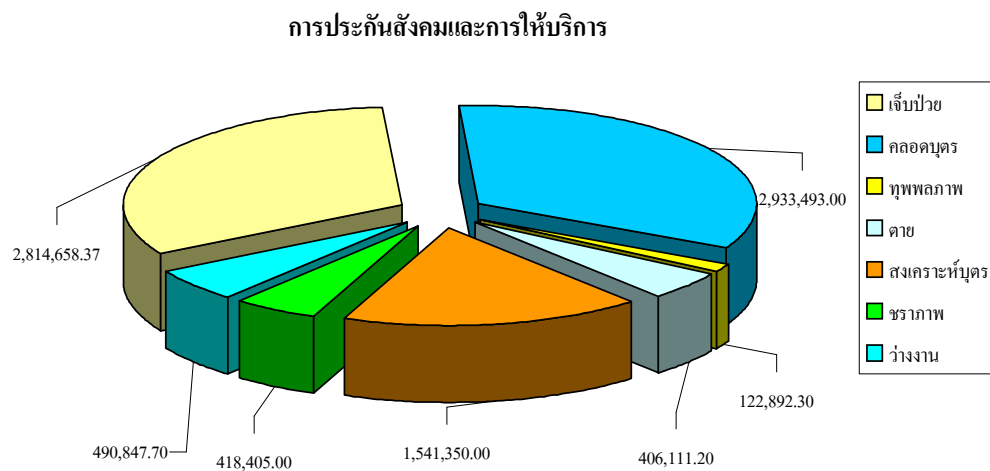
สถิติจำนวนกองทุนประกันสังคมประเภทต่างๆ จังหวัดได้ดำเนินการให้บริการทั้งสิ้น 494 ราย งบประมาณค่าใช้จ่าย 26,619,118.78 บาท โดยประเภทกองทุนที่ให้บริการมากที่สุด คือ การคลอดบุตร จำนวน 136 ราย งบประมาณ 944,127.00 บาท รองลงมา คือ การสงเคราะห์บุตร และการให้บริการผู้ว่างงาน โดยมีจำนวน 111 ราย และ 99 ราย ตามลำดับ (ตาราง 12 และแผนภูมิ 9)

ตาราง 12 แสดงการประกันสังคมและการให้บริการ ปี 2549-2550

กองทุนประกันสังคม	ปี 2549		ปี 2550	
	จำนวนการให้บริการ (ราย)	จำนวนเงิน (บาท)	จำนวนการให้บริการ (ราย)	จำนวนเงิน (บาท)
เจ็บป่วย	68	203,355.80	203	2,814,658.37
คลอดบุตร	136	944,127.00	158	2,933,493.00
ทุพพลภาพ	2	2,880.00	43	122,892.30
ตาย	18	647,881.95	11	406,111.20
สงเคราะห์บุตร	111	23,200.00	3,845	1,541,350.00
ชราภาพ	60	24,270,963.38	26	418,405.00
ว่างงาน	99	526,710.65	271	490,847.70
รวม	494	26,619,118.78	4,557	8,727,757.57

แผนภูมิ 9 แสดงการเปรียบเทียบการประกันสังคมและการให้บริการ ปี 2550

ที่มา : สำนักงานประกันสังคมจังหวัดมหาสารคาม

5.7 การให้การสงเคราะห์แก่ผู้ด้อยโอกาส

ในปี 2550 จังหวัดได้ให้ความช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสประเภทต่างๆ ดังนี้

5.7.1 สงเคราะห์คนชรา จำนวน 21,673 ราย งบประมาณที่ให้ความช่วยเหลือ 164,714,000 บาท

5.7.2 สงเคราะห์ครอบครัวคนพิการ จำนวน 155 ราย งบประมาณที่ให้ความช่วยเหลือ 200,000 บาท

5.7.3 สงเคราะห์ผู้ติดเชืเอชไอวีและครอบครัว จำนวน 70 ราย งบประมาณที่ให้ความช่วยเหลือ 70,000 บาท

5.7.4 สงเคราะห์เด็กด้อยโอกาส จำนวน 764 ราย งบประมาณที่ให้ความช่วยเหลือ 883,600 บาท

5.7.5 สงเคราะห์ผู้ประสบปัญหาทางสังคม จำนวน 1,876 ราย งบประมาณที่ให้ความช่วยเหลือ 3,221,900 บาท

5.8 อาชญากรรม

ประชาชนได้รับการดูแลให้ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยสถิติอาชญากรรมที่น่าสนใจ ปรากฏดังกล่าว ดังปรากฏตามตาราง 13 ตาราง 13 สถิติประเภทคดีสำคัญที่รับแจ้งและถูกจับกุม

ปี พ.ศ.	ประเภทคดี					
	ประทุษร้ายต่อชีวิต		ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน		อุกฉกรรจ์สะเทือนขวัญ	
	รับแจ้ง	จับกุม	รับแจ้ง	จับกุม	รับแจ้ง	จับกุม
2549	115	138	165	140	13	13
2550	64	40	113	80	12	10